

**RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE**

**Brussel, 17 april 2002 (23.04)
(OR. en)**

7938/02

LIMITE

JUSTCIV 49

NOTA

---

van:	het voorzitterschap
nr. Comv.:	5513/02 JUSTCIV 7
Betreft:	voorstel voor een richtlijn van de Raad tot verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende zaken, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand en andere financiële aspecten van civiele procedures

---

Voor de delegaties gaat hierbij de herziene versie van bovengenoemde richtlijn van de Raad zoals die er na de behandeling in het Comité burgerlijk recht uitziet.

Artikel 1

DOELSTELLINGEN EN TOEPASSINGSGEBIED

1. Deze richtlijn is gericht op de verbetering van de toegang tot de rechter bij grensoverschrijdende zaken, door middel van gemeenschappelijke minimumvoorschriften betreffende rechtsbijstand en andere financiële aspecten van civiele procedures.
2. De richtlijn is van toepassing op **burgerlijke en handelszaken, ongeacht de aard van het gerecht, met uitzondering van: (...)**
3. **In deze richtlijn wordt onder "lidstaat" verstaan, de lidstaten met uitzondering van Denemarken.**

Artikel X¹

GRENSOVERSCHRIJDENDE GESCHILLEN

1. **Onder grensoverschrijdend geschil wordt verstaan, een geschil waarbij ten minste één van de partijen haar woonplaats of gewone verblijfplaats heeft in een andere lidstaat dan die waarvan de gerechten bevoegd zijn of waar de beslissing ten uitvoer moet worden gelegd.**
2. **De lidstaat waarin een partij haar woonplaats heeft, wordt vastgesteld op grond van de artikelen 59 en 60 van Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad.**

Artikel 2

(geschrapt)

---

¹ Er moet nog worden bekeken waar dit artikel in de tekst zal worden opgenomen.

Artikel 3

RECHT OP RECHTSBIJSTAND

1. **Natuurlijke en rechtspersonen als bedoeld in artikel 15 die (...) betrokken zijn bij een (...) geschil, hebben recht op adequate rechtsbijstand om hun werkelijke toegang tot de rechter te waarborgen, onder de voorwaarden van deze richtlijn. (...)**
2. **Rechtsbijstand wordt adequaat geacht, wanneer hij waarborgen inhoudt op het gebied van bijstand in de precontentieuze fase met het oog op gerechtelijke procedures, assistentie en vertegenwoordiging in rechte, alsook vrijstelling of vergoeding van de proceskosten, daaronder begrepen het honorarium van personen die door de rechter worden gemachtigd om in de procedure op te treden.**
3. **De lidstaten hoeven niet in rechtsbijstand of vertegenwoordiging in rechte te voorzien in geval van vereenvoudigde procedures die bedoeld zijn om de procesvoerende partijen in staat te stellen zelf hun argumenten uiteen te zetten, tenzij de rechter anders beslist om de gelijkheid der partijen te vrijwaren.**
4. **De lidstaten kunnen de begunstigde van de rechtsbijstand verzoeken een redelijk aandeel in zijn proceskosten te betalen.**
5. De lidstaten kunnen de begunstigde van de rechtsbijstand ertoe verplichten deze bijstand aan het eind van de procedure geheel of gedeeltelijk terug te betalen ingeval zijn financiële toestand ondertussen merkbaar verbeterd is.

Artikel 4

VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE RECHTSBIJSTAND

De rechtsbijstand wordt toegekend **of geweigerd** door de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, **onverminderd artikel 5, lid 3.**

Artikel 5

VERGOEDING VAN DE KOSTEN DIE VERBAND HOUDEN MET HET GRENSOVERSCHRIJDENDE KARAKTER VAN HET GESCHIL

1. De rechtsbijstand die wordt toegekend in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, omvat ook de kosten die rechtstreeks verband houden met het grensoverschrijdende karakter van het geschil.

2. Bij deze kosten gaat het met name om
  - kosten van tolken en vertalingen **van de betreffende documenten** en
  - reiskosten, voor zover de fysieke aanwezigheid van de betrokken partijen ter zitting **door de rechter wordt gelast.**
3. De lidstaat **waar** de aanvrager van de rechtsbijstand **zijn woonplaats of gewone verblijfplaats heeft**, kent rechtsbijstand toe om de kosten te dekken die (...) in die lidstaat worden gemaakt **in verband met de bijstand van een lokale advocaat of elke andere daartoe bij wet gemachtigde persoon.**

Artikel 6

NON-DISCRIMINATIE

De lidstaten verlenen zonder onderscheid rechtsbijstand aan de burgers van de Unie en de onderdanen van derde landen die legaal in een lidstaat verblijven.

Artikel 7

CONTINUÏTEIT VAN DE RECHTSBIJSTAND

1. De rechtsbijstand wordt ook aan de begunstigde toegekend om de kosten te dekken om een uitspraak in de lidstaat waar de zaak wordt behandeld, uitvoerbaar te verklaren of ten uitvoer te leggen, onverminderd artikel 3, lid 5.

(...)
2. De begunstigde blijft rechtsbijstand genieten ingeval tegen **of door** hem een rechtsmiddel wordt ingesteld.
3. **De lidstaten kunnen bepalen dat het verzoek om rechtsbijstand in elke fase van de procedure opnieuw kan worden behandeld.**

Artikel 8

BEHANDELING VAN DE VERZOEKEN

1. De nationale autoriteiten die ter zake van de verzoeken om rechtsbijstand bevoegd zijn, zorgen ervoor dat die verzoeken met de grootste transparantie behandeld worden.
2. **Indien verzoeken geheel of gedeeltelijk worden geweigerd, wordt de afwijzingsbeslissing in elk geval met redenen omkleed.**
3. De lidstaten voeren de mogelijkheid in om beroep in te stellen tegen een beslissing waarbij het verzoek om rechtsbijstand wordt afgewezen. **[De lidstaten kunnen in een uitzondering voorzien voor gevallen waarin het hoogste gerecht het verzoek om rechtsbijstand verwerpt.]**

Artikel 8 bis

KENNISGEVING AAN DE COMMISSIE

1. **De lidstaten wijzen de autoriteit(en) aan die bevoegd is (zijn) voor de verzending ("verzsendende autoriteiten") en de ontvangst ("ontvangende autoriteiten") van de verzoeken. Elke lidstaat dient bij de Commissie een lijst van de autoriteiten in, met de nodige adresgegevens.(...)**
2. De lidstaten dienen (...) bij de Commissie de lijst in van de officiële talen van de Europese Unie waarin naast de eigen taal of talen, **met het oog op het verstrekken van rechtsbijstand, verzoeken van de bevoegde autoriteiten van andere lidstaten** mogen worden gesteld.
3. **Deze lijsten worden in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen bekendgemaakt.**

Artikel 9

INDIENING EN VERZENDING VAN VERZOEKEN OM RECHTSBIJSTAND

1. Aanvragers van rechtsbijstand die hun **woonplaats of** gewone verblijfplaats hebben in een andere lidstaat **dan die waarvan de gerechten bevoegd zijn of waar de beslissing ten uitvoer moet worden gelegd**, kunnen een verzoek om rechtsbijstand indienen **bij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat van hun woonplaats of** gewone verblijfplaats.

2. De bevoegde autoriteiten van de lidstaat **waar de aanvrager zijn woonplaats of gewone verblijfplaats heeft**, zenden dit verzoek binnen **tien** dagen, **te rekenen vanaf het tijdstip waarop het formulier in de bijlage naar behoren is ingevuld**, aan de bevoegde autoriteiten van de **andere lidstaat als bedoeld in lid 1**.
3. Documenten die op grond van deze richtlijn worden verzonden, hoeven niet gelegaliseerd of aan **een** soortgelijke formaliteit onderworpen te worden.
4. De lidstaten vragen geen vergoeding voor de diensten die overeenkomstig lid 2 worden verleend.
5. De verzendende autoriteiten kunnen weigeren een verzoek door te sturen, wanneer het kennelijk (...)
  - **niet te goeder trouw is gedaan, of**
  - **buiten de werkingssfeer van deze richtlijn valt.**

In dat geval zijn de voorwaarden van artikel 8, leden 2 en 3, van toepassing.

6. De verzoeken om rechtsbijstand (...) worden **ingevuld in de officiële taal van de aangezochte lidstaat, of, indien er in die lidstaat verschillende officiële talen zijn, in de officiële taal of één van de officiële talen van de plaats waar de zaak wordt behandeld, of in een andere taal die door die lidstaat is opgegeven of kan worden aanvaard.**
7. (Verplaatst naar artikel 19 bis)

Artikel 10

KENNISGEVING AAN DE COMMISSIE

(Verplaatst naar artikel 8 bis)

Artikel 11

STANDAARDFORMULIER

Optie 1

Om de verzending van verzoeken te vergemakkelijken stelt de Commissie een standaardformulier op, waarbij zij wordt bijgestaan door het comité van Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken ¹.

---

¹ PB L 160 van 30.6.2000, blz. 37.

Optie 2

Bijwerkingen of technische aanpassingen van het formulier in de bijlage worden aangenomen volgens de raadplegingsprocedure van artikel 11 bis.

Artikel 11 bis

1. **De Commissie wordt bijgestaan door een Comité.**
2. **Wanneer naar dit lid wordt verwezen, zijn de artikelen 3 en 7 van Besluit 1999/468/EG van toepassing.**
3. **Het Comité stelt zijn reglement van orde vast.**

Artikel 12

(Geschrapt)

Artikel 13

VOORWAARDEN INZAKE FINANCIËLE MIDDELEN

1. **De lidstaten kennen rechtsbijstand toe aan (...) personen als bedoeld in artikel 3 die wegens hun economische situatie de kosten van het geschil niet kunnen dragen, zodat hun werkelijke toegang tot de rechter wordt gewaarborgd.**
2. **De economische situatie van een persoon wordt beoordeeld rekening houdend met verschillende objectieve criteria, zoals inkomen en draagkracht en de kosten van levensonderhoud (...).**
3. **De lidstaten kunnen een drempel invoeren waarboven de aanvrager van de rechtsbijstand wordt geacht de proceskosten zelf te kunnen dragen. Deze drempel wordt bepaald volgens de criteria van lid 2.**

4. De aanvrager van de rechtsbijstand (...) **op wie de drempel niet van toepassing is, wordt** rechtsbijstand toegekend **indien hij (...)** het bewijs **levert** dat hij de kosten van het geschil niet kan dragen[, met name] als gevolg van de verschillen in de kosten van levensonderhoud tussen de lidstaat waar hij zijn **woonplaats of gewone** verblijfplaats heeft en de lidstaat waar de zaak wordt behandeld.
5. Rechtsbijstand **hoeft niet te worden toegekend wanneer de aanvrager hangende het geschil werkelijk toegang heeft tot een particulier mechanisme voor de dekking van de proceskosten als bedoeld in artikel 3.**

Artikel 14

VOORWAARDEN DIE VERBAND HOUDEN MET DE GROND VAN DE ZAAK

1. De lidstaten kunnen bepalen dat verzoeken om rechtsbijstand voor een kennelijk ongegronde vordering door de bevoegde autoriteiten kunnen worden afgewezen.
2. **De lidstaten kunnen ook bepalen dat, wanneer de bijstand in de precontentieuze fase eenmaal is verleend, verdere rechtsbijstand kan worden geweigerd of ingetrokken om redenen die verband houden met de gegrondheid van de zaak, voor zover de toegang tot de rechter gewaarborgd is.**
3. **Indien het beroep als bedoeld in artikel 8 tegen een beslissing tot weigering of intrekking van rechtsbijstand overeenkomstig de leden 1 en 2 van bestuurlijke aard is, staat het in laatste instantie voor rechterlijke toetsing open.**

Artikel 15

TOEPASSING OP RECHTSPERSONEN

Rechtsbijstand wordt in elk geval toegekend aan in een lidstaat gevestigde organisaties als bedoeld in artikel 3, punt b), van Richtlijn 98/27/EG van het Europees Parlement en de Raad, die de proceskosten niet kunnen dragen.

Artikel 16

BUITENGERECHTELIJKE PROCEDURES

1. Rechtsbijstand wordt **uitgebreid tot** buitengerechtelijke beslechting van geschillen wanneer [het gebruik van een dergelijk middel bij wet wordt **aangemoedigd of wanneer] de partijen bij wet daartoe worden verplicht, dan wel** wanneer de partijen bij het geschil door de rechter naar een dergelijk middel zijn verwezen.
2. **In de zin van dit artikel wordt onder buitengerechtelijke beslechting verstaan, conciliatie, bemiddeling of arbitrage.**

Artikel 17

TERUGBETALING VAN DE MET HET PROCES VERBAND HOUDENDE KOSTEN EN HET HONORARIUM VAN DE ADVOCaat

1. De lidstaten voorzien erin dat de in het gelijk gestelde partij recht heeft op een **behoorlijke en billijke**, gedeeltelijke of volledige terugbetaling van de kosten van het geschil door de in het ongelijk gestelde partij.
2. [De lidstaten kunnen uitzonderingen op dit beginsel invoeren teneinde een adequate bescherming te garanderen van **[de verzekerde, de werknemer of de consument] in vereenvoudigde procedures die bedoeld zijn om de procesvoerende partijen in staat te stellen zelf hun argumenten uiteen te zetten, dan wel ingeval een bijzondere kostenregeling is uitgewerkt om de toegang tot de rechter te bevorderen.]**
3. **Onverminderd artikel 3, lid 5**, kunnen de lidstaten bepalen dat de terugbetaling niet verschuldigd is of voor rekening van de staat komt wanneer de in het ongelijk gestelde partij rechtsbijstand heeft genoten.

Artikel 18

INFORMATIE

De bevoegde nationale autoriteiten werken samen teneinde het publiek en de beroepskringen over de verschillende rechtsbijstandssystemen te informeren, met name via het Europees justitieel netwerk op het gebied van burgerlijke en handelszaken, dat is opgericht bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad.

Artikel 19

GUNSTIGER BEPALINGEN

Deze richtlijn verhindert niet dat de lidstaten bepalingen invoeren die gunstiger zijn voor de aanvragers **en begunstigden** van rechtsbijstand.

Artikel 19 bis

VERHOUDING TOT ANDERE INSTRUMENTEN

In de betrekkingen tussen de lidstaten en met betrekking tot aangelegenheden waarop zij van toepassing is, heeft deze richtlijn voorrang op door de lidstaten gesloten bilaterale en multilaterale overeenkomsten, met inbegrip van

- **de Overeenkomst van Straatsburg van 1977 inzake het verzenden van verzoeken om rechtsbijstand**
- **het Verdrag van 's-Gravenhage van 1980 inzake de toegang tot de rechter in internationale gevallen.**

Artikel 20

INWERKINGTREDING

Deze richtlijn treedt in werking op [...] (...).

Artikel 21

OMZETTING IN DE NATIONALE WETGEVING

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk op [...] aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.
2. In de bepalingen die de lidstaten aannemen of bij de officiële publicatie daarvan wordt naar deze richtlijn verwezen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Gedaan te Brussel, [...]

voor de Raad
de Voorzitter

Standaardformulier als bedoeld in artikel 11

(P.M.)
